

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1999**

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1999**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

PREDSLOV

Stojíme na prahu roku 2000, vedúceho do 21. storočia a 3. tisícročia, v ktorom, či si to uvedomujeme alebo nie, životné prostredie bude naďalej podmieňovať existenciu organizmov na Zemi. Človeka nevynímajúc. Pritom v rukách každého jednotlivca je moc pozitívne ovplyvňovať kvalitu environmentu, zároveň aj deštruktívna sila zničiť nielen hodnoty a krásu okolo seba, ale aj život v akejkoľvek podobe.

Človeka vo vzťahu k životnému prostrediu, ktoré ho obklopuje nemožno stavať len do pozície pozorovateľa. Má totiž mnoho možností, aby prispel k ochrane všetkých hodnôt, ktoré vytvorila príroda alebo on sám a ľudstvo dokázalo zachovať. Musí ich však využiť, aby svojou troškou pomohol naprávať škody spôsobené neuváženými činmi v minulosti; odstrániť javy, ktoré spôsobil svojej zatiaľ jedinej možnosti existencie - Zemi.

Deň čo deň sa môže každý na vlastnej koži presvedčiť, že máme čo naprávať. Sledujeme výkyvy v počasi - obrovské suchá a ničivé záplavy, obávame sa slnečných lúčov, ktoré donedávna len liečili. Múdry človek si uvedomuje, že tieto problémy nie sú dôsledkom posledných rokov ale majú svoje príčiny v dávnejšej minulosti. Nutnosť zmien prístupu k životnému prostrediu si však vyžaduje súčasnosť, kým nebude neskoro. Východiskom sa javí cesta trvalo udržateľného rozvoja, o ktorej sa stále viac a viac hovorí a čo je podstatné, v niektorých oblastiach už aj koná, tak v medzinárodnom meradle, ako aj v rámci Slovenska. Ľudstvo sa už dávno prestalo pozeráť na problémy životného prostredia ako na problémy jednotlivých štátov. Priviedli ho k tomu hlavne globálne zmeny životného prostredia ako dôsledok lokálnych zmien.

Aká je kvalita životného prostredia na Slovensku? Aký je vývoj v jednotlivých oblastiach? Pozitívny? Negatívny? Čo všetko robíme pre zlepšenie životného prostredia? Na tieto otázky, ako aj na mnohé ďalšie, sa snaží odpovedať táto Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1999.

Správu každoročne vydáva Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR) od rokov 1992-1993, kedy bola prvýkrát takáto sumárna forma informácií pre verejnosť poskytnutá. Vypracúvanie ďalších správ bolo vyústením úsilia rezortu MŽP SR podávať objektívne informácie o životnom prostredí a zvyšovať tak envi-

ronmentálne povedomie širokej verejnosti. V súčasnosti už táto povinnosť vyplýva aj zo zákona NR SR č. 171/1998 Z. z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí. Prínosom bolo aktívne zapojenie ostatných zainteresovaných rezortov do tvorby tejto správy, čo svedčí o začatí uplatňovania zásad trvalo udržateľného rozvoja.

Uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenie životného prostredia patrí medzi priority Programového vyhlásenia vlády SR. Vo väzbe na vytvorenie podmienok pre realizáciu týchto priorít, vznikla z iniciatívy MŽP SR v roku 1999 Rada vlády SR pre trvalo udržateľný rozvoj. V spolupráci s UNDP sa pripravuje Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja. V decembri 1999 vláda schválila Národný environmentálny akčný program (NEAP II), z ktorého vychádza aj environmentálna časť Národnej stratégie ISPA pre obdobie 2000-2006 a Sektorový operačný program pre životné prostredie pre Národný plán regionálneho rozvoja.

Naplnenie uvedených priorít si vyžaduje aj užšiu spoluprácu so susednými štátmi s podobnými podmienkami a problémami. V rámci Strednej Európy MŽP SR iniciovalo v roku 1999 prvé stretnutie ministrov životného prostredia Višegrádskej štvorky, ktoré prispelo k zjednoteniu názorov a postupov pri riešení environmentálnych problémov tohto regiónu a prístupových procesov do Európskej únie, OECD a NATO.

Na základe informácií, predkladaných v tejto Správe o stave životného prostredia SR v roku 1999 možno konštatovať pozitívny posun v zlepšovaní životného prostredia SR. Pokračuje trend poklesu väčšiny vypúšťaných znečisťujúcich látok do ovzdušia, ako aj do vôd. Avšak hlavne s kvalitou povrchových vôd sa nemôžeme uspokojiť vzhľadom na veľmi vysoký podiel profilov s veľmi silne znečistenou vodou. Veľkým problémom i naďalej zostáva napojenosť obyvateľstva na kanalizáciu a nedostatočné čistenie odpadových vôd. Práve do tejto, finančne veľmi náročnej oblasti, by mal smerovať najväčší objem prostriedkov zo Štátneho fondu životného prostredia a z Európskej únie.

Prioritami i naďalej zostáva znižovanie znečistenia ovzdušia, vôd, pôdy, zabezpečenie ochrany ohrozených organizmov, ale aj ostatných prvkov biologickej i krajinnej diverzity, odstraňovanie takých environmentálnych rizikových faktorov, ako hluk a žiarenie, vytvorenie podmienok pre biologickú bezpečnosť v súvislosti s geneticky modifikovanými organizmami. Osobitnou kapitolou je odpadové hospodárstvo, regulované novým zákonom o odpadoch, ktorého návrh pripravujeme. Nie všetky pozitívne zmeny, sa prejavia okamžite. Napríklad u zdravotného stavu lesov, dôsledok znižovania emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia sa zrejme ukáže až o niekoľko rokov.

Musíme pokračovať v trende náprav v minulosti spôsobených škôd a ďalšom rozvoji našej spoločnosti tak, aby sme neohrozili podmienky zdravého života budúcich generácií, koncentrovať úsilie na ochranu životného prostredia, nepripustiť jeho zhoršovanie, aby aj ďalšie správy o stave životného prostredia Slovenskej republiky z nasledujúcich rokov mohli uvádzať pozitívny vývoj environmentálnej situácie (stavu životného prostredia a starostlivosti oň), ako prejav nielen kultúrnosti každého človeka a národa, ale ako nevyhnutnosť jeho života a prežitia.

Prof. RNDr. László Miklós, DrSc.
minister životného prostredia
Slovenskej republiky